

26

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

1923

Številka 8.

Vsebina:

Nekaj o dvojčkih	113	O prikladnem panju	121
Melisa	114	Opazovalne postaje	121
Lesene posode za med	115	Vprašanja in odgovori	123
Medena limonada	116	Društvene vesti	123
Čebelarstva razstava	116	Vesti iz podružnic	124
Nov čebeljak na Zgornjem Logu pri Litiji	119	Listek	124
		Drobiž	128

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Uredništvu dohajajo od vseh strani vprašanja o ceni medu in o stanju kupčije z medom sploh. Opetovano smo že povedali, da trenutno nima med nikake veljave in da večjih množin ni mogoče spraviti v denar. Naš stari »prijatelj«

Dolene v Ljubljani je ponujal te dni za fin točen med 17.50 Din za kilogram. Čebelarji! Potrpite z medom do zime. Na vsak način se morajo tudi v tem oziru razmere izpremeniti.

Važne gospodarske knjige.

Praktični sadjar. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 25 barvanimi in 92 slikami v besedilu. Priredil MARTIN HUMEK, višji sadjarski nadzornik. Cena vezani knjigi Din 120.—. Tudi ta knjiga prekaša vsa pričakovanja; mnogostransko in pregledno razdeljena tvarina je tiskana na 420 straneh, 25 umetniških tabel v barvotisku, vezava in vsa oprema je tako okusna, da je posebno v današnjih časih nismo več vajeni.

Slovenska kuharica. VELIKA IZDAJA z mnogimi slikami v besedilu in več barvanimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Cena okusno opremljeni knjigi, vezani v celo platno, Din 220.—.

Obširna knjiga obsega nad 700 strani besedila s slikami in 33 tabel na umetniškem papirju v barvotisku. Tabele nudijo 183 krasnih slik v naravnih barvah, ki jih je izvršil ravnatelj Dragotin Humek, reproducirala pa domača tiskarna. Poglavlje o gobah, njih najdiščih, uporabi in poznavanju je napisal Ante Beg. Niti bogato nemško slovstvo ne premore tako obširne in bogato opremljene kuhinjske knjige.

Vsled bogate vsebine in velikega števila umetniških prilog v barvotisku je imelo založništvo za obe knjigi ogromne nabavne stroške in je prodajna cena obeh knjig za današnje razmere skrajno nizka in vsled tega samo začasna. Zaradi visoke obrestne mere, more zdržati založništvo te dve ceni najdalje do konca avgusta t. l., nakar se obe knjigi podražita vsaj za polovico sedanje cene.

Naše gobe. Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob, s 75 barvnimi tabelami. Sestavil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek. Cena Din 100.—.

Nasveti za hišo in dom. Po raznih virih priredil I. Majdič. Cena Din 32.—, vezano Din 48.—.

Gospodinjstvo. Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purčaj. Cena Din 40.—.

Sadje v gospodinjstvu. Navod o ravnanju s sadjem, sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik, s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. Cena za to lepo novo knjigo znaša Din 30.—.

Sadno vino ali sadjevcev. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Ta knjiga spopolnjuje prvo in velja Din 20.—.

Breskev in marelica. Navodila, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za to novo knjigo, ki podaja nasvete, kako gojiti ti dve najplemenitejši sadni vrsti ki nudita velik uspeh in dobiček, znaša Din 12.—.

Nauk o čebelarstvu. A. Janša. Novi natis priredil F. Rojina z dodatkom ALBERTIJEV-ŽNIDERŠIČEV PANJ in kako v njem čebelarimo, priredil M. Humek, višji sadjarski nadzornik. Cena za knjigo, ki temeljito seznanja čebelarje, kako postopati s kranjčiči in kako čebelariti v novem modernem panju, znaša Din 24.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Urejuje M. HUMEK, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani, Tobačna ulica 21.

Letnik XXVI.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1923.

Štev. 8.

Nekaj o dvojakih.

Mihael Levstik. — Celje.

Tuintam so se priporočali dvojaki, to je panji, ki imajo prostora za dve čebelni družini, kateri loči le ena stena, deska po 2 cm debela. Vrine tekega panja so na prvi pogled precejšnje. Pozimi imate taki sosednji družini mnogo bolj toplo. V slučaju brezmatičnosti ene družine se ta prav lahko pridruži sosednji; odstraniti je treba samo veho v ločilni steni. Prihrani se tudi precej lesa in dela in konečno, posamezne panje tat lahko odnese, dvojakov pa ne more. Iz teh povsem umljivih razlogov so kaj radi uporabljali dvojake posebno taki čebelarji, ki so jih znali izdelovati sami. Ata Jurančič je stavil prav lične paviljončke, za dva, štiri, osem in več panjev, ki so med seboj v tesni, neločljivi zvezi. Kakor rečeno, takšni sklenjeni panji niso ravno slabi in če so prav narajeni, ustrezajo lahko čebelam in čebelarju imenitno.

Toda zadeva ima tudi svojo senčno stran. Že to je nerodno, ker se posamezne družine iz sklenjenih panjev ne morejo odvzeti, bodisi za prodajo ali drugače. Tuintam bi bilo treba prestaviti kakšno družino na drugo mesto; takšno prestavljanje je pri sklenjenih panjih izključeno. Takšni panji se tudi ne dajo lahko prevažati v pašo. In vsi ti naštet

pogreški še niso največji. Prav pogosto se namreč pripeti, da se v takih panjih obe družini sami spojita v eno. Ako panji niso iz popolnoma suhega lesa in ne posebno skrbno izdelani, se medstena vsuši in razpoči, da skozi špranjo čebele lahko lezejo križem. Koj bode ena matice uničena in nezgoda je tu, kajti taka družina, ki potem zaseda dva prostora drug poleg drugega, se ne obnaša vselej dobro. Matice navadno ostane v svojem panju in ne preleze tudi v sosednjega. V panj, kjer ni matice, se ob ugodni paši pač odlaga med. Toda čebele se le bolj drže onega prostora, kjer je matice in sosednega ne zasedajo toliko, kakor bi bilo treba. Zato silijo v tega kaj rade posamezne roparice in lahko se pripeti, da se privabijo v tak panj v toliki meri, da ga izropajo in napadejo tudi druge. Že samo tak slučaj zamore povsem udušiti veselje do sklenjenih panjev.

Če pa si kdo vsekako hoče graditi sklenjene panje, naj se odloči kvečjemu le za dvojak in naj uvažuje pred vsem troje: 1. bodi les popolnoma suh; 2. medstena naj bode v prednjo stranico vdela, ker tam se največkrat pojavi špranja; 3. medstena naj se ne lima, da se lažje razteza in krči, pač pa naj ima v

skladeh vdelane letve, ki zabranijo prehod v slučaju, da se naredi ondi špranja.

Vrline sklenjenih panjev so torej pravzaprav le dozdevne. Da so ti panji prenerodni za tatove, to edino je resnica. Za zimo pa bode skrben čebelar znal družino popolnoma obvarovati pred mrazom tudi tedaj, če se ne nahaja v dvojaku. Kar se pa tiče lagote združevanja v takih dvojakih, pa bodi povdarjeno,

da se čebele dveh sosednih panjev itak prav lahko združijo v eno družino in eden prostor tudi tedaj, če jih ne loči samole ena stena z običajno veho. Združevanje dveh sosednih družin v eno pa v dveh prostorih pa se, kakor že rečeno, ne obnese posebno.

Vsekako bode bolje, ako se držimo načela: v čebelnjaku in v takozvanih paviljončkih imej vsa; ka družina zase panj.

Melisa.

M. Humek. — Ljubljana.

Še izza otročjih let in pozneje iz prvih let svojega čebelarstva se spominjam, da so stari čebelarji jako cenili meliso kot sredstvo za pomirjenje čebel in kot nekako vabo pri rojenju. Zato niso nikdar pozabili na meliso, ko so vsajali roje. Vsak panj, posebno pa nov, so natrli s to rastlino, predno so ogrebli vanj roj. Hvalili so se, da gredo čebele v tak panj posebno rade in da nikdar ne pobegejo iz njega. Sam tega nisem nikdar preizkušal in v novejšem času tudi slišati ni bilo, da bi čebelarji meliso kaj upoštevali in zdi se, kakor bi bila v modernem čebelarstvu pozabljena.

Ob priliki 2. kongresa jugoslovanskih čebelarjev v Sarajevu dne 11. in 12. avgusta tek. leta pa nam je muslimanski čebelar g. Halil Buzaljfo iz Stolaca v Hercegovini opisal in tudi praktično pokazal kako on s pomočjo melise lovi in spravlja v panje roje, ne da bi bilo treba plezati po drevju in drugih nepriključnih predmetih, torej brez truda in nevarnosti. Ravnanje z meliso je udeležencem kongresa pojasnil in praktično pokazal v parku kopališča Ilidže, kjer je mimogrede slučajno našel nekaj melisnih rastlin.

Takoj, ko roj zapusti panj in veselo raja po zraku ter išče kam bi se vsedel, vzame čebelar pest sveže utrpane melise in hitro nadrgne z njo notranje stene pa-

nja, oziroma lovilnika, v katerega hoče ogreniti roj. Ko je s tem gotov, vrže meliso, koliko mu je še ostane v roki na dno panja. Sedaj vzame še par rastlin sveže melise in jo temeljito zmane in zvalja med dlani obeh rok, tako kakor delamo, ko se umivamo. Nato vžame z meto natrt panj pod pazduho, stopi pod čebelni metož, vzdigne kvišku kakor k molitvi sklenjeni obe roki, v katerih ima še strto in zvaljano meliso ter nekolikokrat močno pihne skozi roki proti čebelam. Takoj se začno spuščati čebele proti njemu. Ko to opazi, postavi panj na tla, položi nanj meliso, ki jo ima v rokah in stopi na stran. Čebela se brez obotavljanja spustijo kar v curkih proti panju in ga z veselim šumom zasedejo.

G. Buzaljfo je z vso odločnostjo zagotavljal, da je gola resnica, kar je povedal in da je ta način absolutno zanesljiv; uporablja da ga že mnogo let. Za dokaz je povedal, da je imel minolo pomlad 26 rojev; izmed teh mu je en sam delal nekaj preglavice. Ostalih 25 pa je spravil na opisani način v panje gladko brez najmanjše težave. Rekel je celo, da z meliso lahko izvabi čebelni roj kamorkoli hoče.

Brez dvoma je nekaj resnice na tej reči. Iz strte melise se namreč razširja močan duh, ki mora biti čebelam posebno všeč. Uspeh pri ogrebanja rojev je pa

vsekako zavisen tudi od čebelarjeve spretnosti in vaje.

Melis je pa najbrže več vrst in ob omenjeni priliki ni bilo mogoče ugotoviti pravega imena za meliso, ki jo g. Buzaljfo uporablja. Srbi jo imenujejo »pčelina ljubica«, Turki ji pravijo pa »agulot«. Najbrže bo to navadna ali citronina melisa (*melissa officinalis*), ki raste tudi po naših krajih.

G. Buzaljfo bo poslal uredništvu nekaj rastlin od melise, ki jo on uporablja. V prihodnji številki bomo pa objavili, ali je to naša navadna melisa ali kaka druga vrsta.

Kdor izmed c. čitateljev ima o uporabi melise pri čebelah kako izkušnjo, ga prosimo, naj jo blagohotno javi uredništvu.

Lesene posode za med.

Blagovni odelek čebelarskega društva ima v zalogi lesene sode, ki drže nad 50 kg medu. Ti sodi so jako poceni (vsak velja samo 45 Din) in so zelo dobro izdelani. Kdor s sodi pravilno ravna, mu ne bodo puščali. Moti se pa vsak, kdor misli, da bodo z vlago napojeni ali namočenji in napeti leseni sodi držali med.

Da ne bodo čebelarji, ki s sodi nepravilno ravnajo, dolžili blagovnega oddelka čebelarskega društva, ako bi jim sodi ne držali, ponatiskujemo v izvlečku tozadevni članek iz 23. letnika »Slovenskega Čebelarja«.

Lesenih posod čebelarji ne uporabljajo radi za med, ker mislijo, da ga ne drže. Toda to velja samo za posodo, ki ni pravilno pripravljena. Vedeti moramo namreč, da ako je lesena posoda le kolčikaj vlažna ali ako je les celo nasičen z vodo, ne bo nikdar držala medu. Takoj iz početka sicer ni opaziti, da bi kaj puščala in nevesč čebelar misli, da je vse v redu. Kako pa se čudi, ko pogleda v shrambo čez nekaj dni! Posoda stoji v mlaki medu, ki se cedi iz vseh skladov, kjer so staknjene doge. Kako je to, da je posoda izpočetka držala med, pozneje pa ne? Ta, na videz čudni pojav bomo prav lahko razumeli, ako vemo, da je med higroskopičen, to se pravi, da vsrkava vlago (vodo), iz svoje okolice, torej iz zraka, pa tudi iz posode, v kateri se nahaja. Z drugimi besedami bi se to

reklo, da med posodo izsuši. Iz početka, dokler je les napojen z vodo, sicer drži med, pozneje pa, ko med vodo posrka iz lesa, se doge skrčijo in v skladih odnehajo.

Iz te razlage bo že vnaprej vsakdo lahko posnel, kako je treba leseno posodo pripraviti, da bo zanesljivo držala med. Nič drugega ni treba, nego posodo pred uporabo temeljito presušiti, da se od strani iz lesa vsa vlaga.

Posodo, ki je namenjena za med, najlaže presušimo na solneu in vetru ali na prav suhem zračnem prostoru, n. pr. na podstrešju. Med tem ko jo sušimo, večkrat pritegnemo obroče. Na ta način dosežemo, da se doge tesno sprimejo in medsebojne stike neprodušno zapro. Tako pripravljena lesena posoda drži med prav zanesljivo, ker ni nobenega povoda, da bi v skladih odnehala.

Prazna lesena posoda za med, naj se nikdar ne uporablja za druge namene, zlasti naj se vanjo ne naliva voda. Ko se iz nje pobere ves med, je nikdar ne umivamo, ampak skrbno zapremo in hranimo na suhem zračnem prostoru. Pred zopetno uporabo je treba posodo iznova presušiti in obroče pritegniti, ako so kaj odnehali.

Nobena posoda se ne sme prav do vrha napolniti z medom, zlasti ne sodi. Ko se namreč med strdi (kristalizira), se njegova telesnina poveča in lahko se zgodi, da razžene posodo.

Medena limonada.

M. H u m e k. — Ljubljana.

Znano je, da je navadna limonada (mrzla studenčnica [ali pa tudi slatina in sifon], oslajena s sladkorjem in okusana z limoninim sokom) izvrstna pijača, ki gani žejo in tudi sicer blagodejno vpliva na organizem, najsibode zdrav ali bolan. Pri raznih vročinskih boleznih je ta pijača od nekdanj v navadi in jo zdravniki splošno priporočajo. Neumljivo pa je, da ne sladijo limonade z medom, ki je vendar v vsakem oziru boljše nego njegov mogočni novodobni tekmeec — sladkor. Saj bi moralo biti vendar vsakomur znano, da je sladkor težko prebaven, ker se mora v naših prebavilih šele invertirati. Ta pretvorba pa želodec zelo otežuje, zlasti pri otrokih in pri osebah s slabim želodcem. Sladkor v medu je pa prebavila že čebela in zaradi tega nima z njim naš želodec nikakih težav. Ob letošnji hudi vročini sem v svoji družini večkrat naredil limonado z medom in se prepričal, da je ne le zelo okusna in prijetna — pilo jo je rado staro in mlado — ampak da tudi gasi žejo neprimerno bolje nego malinovec ali drugi sladki sadni soki — da ne govorim o alkoholnih pijačah, ki žejo le podžigajo.

Ob priliki letošnjega 2. kongresa jugoslovanskih čebelarjev v Sarajevu smo si ogledali tudi dva večja čebelnjaka. Ko smo prišli v selo Koran k bratoma Hadži - Šabanović, (bogata muslimanska lesna industrijca), so nam postregli z neko sladko pijačo, ki jo imenujemo šerbe. Po okusu se je takoj lahko spoznalo, da je medena pijača. Ko smo po-

izvedovali kako je napravljena, smo zvedeli, da ni nič drugega nego navadna medena limonada, ki je v ondotnih krajih običajna narodna pijača, zlasti pri muslimanih, ki ne uživajo alkoholnih pijač.

Drugi dan smo se na potu v kopalnice Ilidže ustavili pri čebelnjaku g. Aleksandra Durzunovića. Tudi tam so nas sprejeli z velikim vrčem, polnim ledeno mrzle medene limonade. Ker nas je morila neznosna vročina in njena spremljevalka žeja, si je lahko misliti, kako nam je bilo ustrezno s tako pijačo.

Medeno limonado (šerbe) pripravljajo na ta način, da raztopijo na liter studenčnice kakih 10 dkg medu in dodajo soka od ene citrone (limone). Da ostane ob hudi vročini pijača vsaj nekaj časa mrzla, jo hranijo v lončenih nepološčenih vrčih. V krajih pa, kjer je na razpolago snažen led, vržejo v vrč, ko je pijača gotova, kos ledu. Namesto soka od citrone bi lahko vzeli tudi primerno množino citronine kisline, ki jo prodajajo v drogerijah v obliki praška, ki se v vodi hitro raztopi.

Medica brez citrone je sicer tudi vžitna, toda ima prevč omeleden okus in bi jo malokdo maral. Kislina pa omili sladkobo in naredi v zvezi z medom prijeten, osvežujoč okus, ki spominja na sladek grozdni ali sadni sok.

Čebelarji abstinenti — pa tudi neabstinenti! Evo vam izvrstne brezalkoholne pijače!

čebelarska razstava v Sarajevu.

Jos. V e r b i č — Ljubljana.

Razstava je bila v prostorih velike realke v času od 11. do 18. avgusta t. l. Otvoril jo je pokrajinski namestnik deželne uprave g. Vulović v navzočnosti zastopnikov verskih in vojaških oblasti ob zvokih vojaške godbe. V svojem govoru se je spominjal Slovencev in pohvalil pridnost kranjskih čebel in sloven-

skih čebelarjev, ki jih je spoznal po dovršenih študijah leta 1896. v Celju.

Prostor za razstavo je bil srečno izbran. Ugodno se je dalo razpostaviti živo blago, čebelarški produkti in čebelarške potrebščine.

Čebele, v 14 panjih, so bile razpostavljene v predvrtu, ki je bil z zastavami okrašen. Ob zapadni steni je bil postavljen originalen bosanskih čebelnjak. Pod pravokotnim napuščem, ki je bila na njem po ondotni navadi pritrjena konjska lobanja in po katerem so rastli netreski, se je nahajalo več obljudenih in nekaj praznih bosanskih pletarjev. To so približno pol metra visoki, stožčasti, iz razcepljenih palic in srobova spleteni, zunanaj in znotraj s kravjakom prevlečeni in pobeljeni panji, kakor se rabijo tudi po Srbiji. Največjo in najbolj obljudeno košnico je izložil Fočo Abdular iz Sarajeva.

Ondotni napredni čebelarji rabijo pletarje, da dobivajo iz njih roje, torej v isto svrhu kakor mi kranjiče. Vsajajo pa jih večinoma v malo primerne dunajske panje in amerikanke, ki pa imajo z ameriškimi panji le to skupnost, da se odpirajo od zgoraj. Mera satnikov $26 \times 27 \text{ cm}^2$ je po že starih izkušnjah odločno premajhna. Takih obljudenih panjev je bilo na razstavi največ.

G. Alekša Durzunovič iz Ilidže je razstavil čebele v panju, ki je na prvi pogled nekoliko podoben našemu A. Ž., a njegova notranjost je popolnoma drugačna. Ima več manjših, visečih satnikov in dve izletnici in se more rabiti za mrzlo ali toplo stavbo, odpira pa se le od zadaj. Delo v njem je zelo težko, nagel pregled nemogoč.

Ob vzhodni steni pod provizorično streho je bilo nameščeno izložno blago naših rojakov gg. Strgarja in Ambrožiča. Razstavila sta svoje za transport zelo dobro opremljene, obljudene kranjske panje, oziroma panje z nekdanjo nemško normalno mero.

Na vrtu je bilo tudi nekaj votlih debel in panjev z raznimi posebnostmi. Gospod Podhrajski iz Sarajeva je rastavil »nazorno« amerikanko, ki je imela na podolžni strani steklene stene, da si lahko ogledoval delo čebel, ne da bi panj odpiral. Iz tega in drugih panjev sem se prepričal, da bosanski čebelarji v obče ne uporabljajo celih satnic, temveč le male začetke.

Razstavljene čebele so bile po zunanosti popolnoma enake našim »kranjicam«. Tudi glede krotkosti, pridnosti, rodovitnosti in drugih svojstev bo težko najti kako razliko. Vse kaže, da je domovina naše čebele veliko večja, kakor smo to dosedaj trdili.

Vhod poslopja, stopnišče in mostovž prvega nadstropja, kjer se je nahajal glavni del razstave, je bil okrašen s cveticami, smrekovimi vejicami in zastavicami. Stene so bile okrašene s preprogami in mnogobrojnimi slikami čebelnjakov in pokrajin, kjer so bili panji razpostavljeni po ameriškem načinu.

Na mostovžu so bili na mizah ob stenah razvrščeni panji raznih velikosti in oblik iz vseh pokrajin naše države.

Okusna dela je razstavil Štefan Pavlič iz Fojnice. Peča se izključno z izdelovanjem bosanskih čebelarških potrebščin iz lesa. Napravlja posebno panje po naročilu deželnega čebelarškega društva, ki jih po zmernih cenah oddaja svojim članom. Razstavil je tudi podstavke za pletarje, lovilnike za roje in drugo.

Jugoslovanska pčelarska zadruga v Dubrovniku je razstavila svoja položna vzpravna (pokončna) ulišča. Hrvatsko slay. pčelarsko društvo v Osijeku pa svoj pučko (ljudsko) košnico. To društvo je imelo tudi lepe posode za med.

Mnogi obiskovalci so se ustavili pri velikanskem ležečem panju za razvoj »jakog« ljudstva z dvema maticama, ki ga je razstavil Rezaković Ahmet iz Fojnice. Panj je imel 20 satnikov v velikosti $40 \times 40 \text{ cm}^2$.

Videli smo panje, v katerih je imel vsak satnik vdolan kosec matične rešetke, panje s stenami iz koruznice, panje za vzrejo in prezimovanje matice itd.

Posebno pozornost je vzbujal A. Ž. panj s sipalnikom, pitalnikom in zaklopno kozico. Veliko zanimanje za naš panj se je posebno pokazalo, ko je naš urednik g. Humek na čebelarstem kongresu predaval o čebelarstvu v Sloveniji. Nekateri bosanski čebelarji so izrazili resno željo, da bi se prišli k nam učiti čebelarstva. — V svojo žalost moram konstatirati, da razstavljeni panj ni bil izdelan povsem vzorno in predmeti niso bili prilagoden drug drugemu.

Centralna pčelarska zadruga v Zagrebu je razstavila najrazličnejše čebelarstvo orodje; po stenah je razobesila podobe iz anatomije čebel.

Točil je bilo na razstavi le dvoje. Bilo je domače delo Mije Adama iz Osjeka, Šimo Budimic iz Varcar Vakufa je izložil razne tiskovine in čebelarstvo liste.

Soba, ki je bila koncu mostovža, je bila namenjena za zgodovino čebelarstva, za med in vosek in izdelke iz teh snovi.

Nasproti vhodu sta bila dva modela starih bosanskih domačij, na katerih smo ogledovali, kje in kako so nameščali naši pradedje svoje košnice. — Poleg teh je bil model lončenih cevi, kakoršne so rabili stari Egipčani za čebelna bivališča. — Zanimive so bile starinske, barvane končnice kranjskih panjev, ki jih je razstavil predsednik Saveza g. A. Bukovec. — Na tem mestu razstavljen je bil tudi nazorni panj g. Ambrožiča iz Mojstrane.

Medu in voska je bilo razmeroma malo. Med je bil najrazličnejše vrste: od repice, robinije, lipe, kadulje, pravega kostanja, grahorice. Tudi v tem oddelku je bil zastopan Slovenec. Med je bil večinoma svitle barve in zelo čist. Neki razstavljalec mi je povedal, da ga je prece-

dil skozi platneno ruto, kar se pri navadnem obratu zaradi počasnosti dela navadno ne vrši. Med v popolnoma pokritem satju je razstavilo osem čebelarjev. Tudi med v malih ameriških predalih (boksos) $6 \times 5 \text{ cm}^2$ smo videli. Poleg medu so bili razni likerji in vina, ki se delajo iz medu.

Največ voska je poslala v razstavo tvrdka Riste Obradovića sinovi iz Sarajeva. Bili so veliki hlebi, od katerih je eden tehtal 104 kg. Imela je tudi mnogo voščenenih izdelkov, kakor sveč in voščil za čevlje. — Zelo lep, čist, ugodno barvan in dišeč vosek je bila last Czaparyja iz Mostara, najlepše satnice pa Štefana Fiedlerja iz Osjeka.

V steklenih omarah so bile ponazorjene posušene in naslikane medunosne rastline ter sovražniki čebel in voska.

Za okrepcilo je bila v razstavi vabljiva stojnica z najrazličnejšim medenim pecivom.

Vstopnina je bila prenizka; znašala je le 1 dinar. Dohodke naj bi povečal srečolov, ki je imel za vabo med in pecivo.

Razstava je bila precej dobro založena z raznimi predmeti in je napravila zelo ugoden vtis. Bogatejša bi bila, ako bi bila njena prirediteljstvo pravočasno objavljena in ako bi železnice redneje poslovale. 12. avgusta je manjkalo še nad 30 priglašeni pošiljatev.

Razstavo je financiral s podporo Savez jugoslovanskih čebelarstvih društev, priredilo pa jo je bosansko čebelarstvo društvo. Biti bi morala resnična slika stanja čebelarstva: sposobnosti čebelarjev in producentov, ki so z zadnjimi v zvezi iz cele države, posebej pa še pokrajine, v kateri se vrši. Iz zgoraj imenovanih vzrokov obe do sedaj prirejene jugoslovanski razstavi nista popolnoma dosegli svojega smotra, ker ste imeli bolj lokalni značaj. Upamo, da se to popravi pri naslednjih.

Nov čebelnjak na Zgornjem Logu pri Litiji.

Ko se pelješ po južni železnici iz Ljubljane proti Zidanemu mostu, se voziš med postajama Kresnice-Litija skozi kratek predor, ki vodi skozi griček, na katerem se dviga grad Pogonik, nekdanja last za slovenskega kmeta velezaslužnega moža, pokojnega Povšeta.

Tik pred predorom dela Sava, ki teče do tu vzporedno z železnico, velik ovinek na levo; pogled na ta ovinek je iz bližnjih višin naravnost čaroben. Takoj za predorom teče Sava ravno v nasprotno smer in železnica preskoči tu široko reko po velikem mostu ter nadaljuje tja do Zagreba svojo urno pot po levem savskem bregu.

Za mostom se širi na tvoji desni strani rodovitno zeleno polje, obrobljeno v ozadju s krasnimi gozdovi, iz katerih se dviga divni griček s prijazno cerkvico sv. Jurija. Na levi strani zagledaš pod gozdom belo vasico Zgornji Log, skrito deloma v košatem sadnem drevju. Mimo bogatih vrtov, za katerimi se skrivajo vaške hiše, se vije bela cesta in z njo vsporedno teče železnica.

Za vasjo med dvema gričema v mali, zavetni, trikotni zasedi, obsenčeni s kostanjem in smreko, spredaj pa s sadnim drevjem, se dviga na nekaj višjem in nagnjenem svetu velik nov čebelnjak, last društvenega blagajnika, ki prijatelj-

Čebelnjak v Zgornjem Logu nad Litijo. Last društvenega blagajnika g. Mesarja.

ska deli čebelnjakove prostore z urednikom. Oba sta v tej divni okolici svoje čebele stalno naselila in jih nikamor ne premikata v pašo.

Čebelnjak je tehnično dovršen in dograjen po strokovnih izkušnjah, kolikor jih je bilo le mogoče vpoštevati v sedanjih draginjskih razmerah. Poslopje prvotno ni bilo namenjeno za čebelnjak in treba je bilo precejšnjih popravil. Kljub temu pa kaže stavba lep napredek in se

vidi jasno načrtana pot do modernega vzornega čebelarstva. Kdor hoče svoj čebelnjak razširiti, obnoviti ali celo na novo zgraditi, temu priporočamo, da si to za vsakega čebelarja zanimivo stavbo pogleda.

Omenili smo že, da leži celo poslopje v popolnem zatišju; radi tega pri določanju čebelnih izletišč ni bilo treba vpoštevati strani neba. Čelna stran z 51 A.-Ž. panji je obrnjena proti jugu, na zapad

je obrnjenih 27 A.-Ž. panjev; tudi prostor na severu med obema oknoma je porabljen; tu je namreč razvrščenih 9 A.-Ž. panjev, ki so v prvi vrsti namenjeni vzgoji matic. Panji so med seboj pritrjeni z vijaki in vsak vlom s premikanjem panjev je s tem onemogočen.

Notranji prostor v čebelnjaku je 8 m dolg, in 4.50 m širok. Zadosten prostor v notranjosti dobro zaprtega čebelnjaka lajša delo in onemogoča s pomočjo ameriške begalnice na oknih vsako ropanje, ki ga sicer utegnejo povzročiti čebelarska dela, posebno jeseni, ko vsahnejo vsi viri nektarja. S pomočjo begalnice vršiš pri zadostnem prostoru lahko v čebelnjaku vsako še tako nevarno delo in čebele te sploh ne morejo motiti. Pri točenju tudi ni potrebno prenašati medenih satov v druge zaprte prostore, ker točiš v čebelnjaku in torej s prenašanjem satov ne dražiš čebel.

Amerikanska begalnica, opisana v 5. številki letošnjega »Čebelarja« se je v tem čebelnjaku praktično preizkusila in prav dobro obnesla.

Prostor pod celim čebelnjakom zavzema širna hladna klet, ki je za čebelarja neprecenljive vrednosti. Tak prostor ni le nadvse pripraven za shranjevanje medu, temveč tudi za narejene roje, prašilčke itd.

Nad čebelnjakom izvira močan studenec, ki krmi vodovod v čebelnjaku in oddaja potrebno množino vode v posebno čebelno napajališče, ki se nahaja ob koncu betonske struge.

Ostali del čebelnjaka nudi letovičarjem prijetno stanovanje. V prostoru tik čebelnjaka je kuhinja, medtem ko služi čebelnjak tudi za obednico; v zadnjem prostoru je spalnica. V spalnici visi slika čebelarskega patrona sv. Ambroža, ki bi bil med letom edini varuh čebelnjaka in njegove okolice, ako bi ne bil našel požrtvovalnega pomočnika v dobrosrčnem sosedu — čebelarju g. Leopoldu Rusu, ki z veliko ljubeznijo in veseljem nadomešča lastnika ob njegovi odsotnosti.

Dne 19. julija t.l. je imel čebelnjak svoj slavnostni dan. Ta dan ga je namreč blagoslovil društveni predsednik mil. g. stolni prošt prelat Andrej Kalan. V spremstvu društvenega tajnika g. Jos. Okorna in kanonika g. Dr. Čekala si je ogledal pri tej priliki čebelnjak. O poslopju samem, njegovi opremi, posebno pa o pašnih razmerah v tej vabljivi okolici sta se oba strokovnjaka zelo pohvalno izrazila. Ušla jima pa tudi nista dva pogrška, ki izhajata iz dejstva, da poslopje prvotno ni bilo namenjeno za čebelnjak. Podstavek pod panji je namreč za kakih 20 cm previsok, strop oziroma prostor nad panji pa za prav toliko prenizek. Kadar bodo dopuščale razmere, bo napravil lastnik nad kletjo betonski strop in ob tej priliki ta nedostatek z lahkoto popravil.

Gospod društveni tajnik je tudi svetoval, naj bi se preuredil napajalnik po Zanderjevem sistemu, da bi v napajalniku pomrle čebele pomladi ne okužile vode z bacili noseme.

Ker pa do sedaj v dveh kvadratnih metrih velikem napajališču ni bilo nikdar mrtvih čebel, je gotovo, da jih sproti pohrustajo žabe, ki so se v precej močnem pevskem zboru naselile med mahom napajalnika. Živim čebelam pa žabe po dosedanjem opazovanju saj po dnevi ničesar žalega ne store. Dasiravno se usedajo čebele in pijejo vodo prav poleg zvedavih žab, ni bilo opaziti, da bi jim te kaj prizadjale. Četudi imajo mnogi čebelarji žabe in krastače na sumu, je gotovo, da velike škode pri čebelnjakih ne napravijo in je njih splošna korist za kmetijstvo mnogo večja, nego dozdevna pa nedokazana škoda pri čebelah.

Ob koncu moramo še posebno pohvalno omeniti g. sodnega svetnika Al. Žigona v Litiji, ki je skrbel, da je opisani idealni prostor prišel v posest čebelarja. G. svetnik je s tem največ pripomogel, da se bogati prirodni darovi v tej divni okolici izkoristijo in čebelarska misel širi, utrdi in poglobi.

O prikladnem panju.

Na II. kongresu jugoslovanskih čebelarских društev v Sarajevu je referiral o gorenjem predmetu g. nadučitelj Ivo Antonioli, ravnatelj jugoslovanske čebelarске zadruge v Dubrovniku in izprašani učitelj čebelarstva.

Koncem svojega temeljitega predavanja je podal sledeče resolucije:

»I. Za uspešno čebelarjenje so povsod potrebni edino sledeči temeljni pogoji:

1. Vešč čebelar, 2. dobra ali vsaj nekaka čebelna paša in 3. prikladen panj. Drugih pogojev ni.

II. Prikladen panj mora biti:

A. tako velik, da ustreza popolnemu razvoju čebelne družine, da se po pašnih razmerah v notranjosti lahko skrči ali razširi tako, da more čebela izkoristiti pašo za se, prebitek pa odložiti za čebelarja.

Normalno leže matica na dan 2000 jajec; zato mora imeti plodišče najmanj 90 kvadrat. decimetrov satja. Manj ne sme imeti, več ima lahko.

Oblika satja naj bo širokonizka na osnovi Langstrotha in njegovih ameriških sovrstnikov.

Praktično je satje, ki je v plodišču in medišču enako. Najprimernejša mera je 40×20 cm.

B. Prikladen panj mora imeti prednosti lahke manipulacije, bodisi pri prevažanju, bodisi pri kateremkoli poslu v čebelnjaku. Pripraven mora biti za toplo prezimovanje in za poletno ventilacijo in tako urejen, da se satniki postavijo vanj lahko v »mrzli« ali »topli« legi.«

Zaradi kratko odmerjenega časa in z ozirom na važnost tega predmeta se je na predlog g. Gjorgjevića sklenilo, da o tem predmetu referira g. Antonioli ponovno na prvem prihodnjem kongresu. Glede na to, da bo treba o tem predmetu daljših podrobnih razprav in daljših debat, se bo določilo za to več časa.

Toliko naprednim čebelarjem v vednost s prošnjo da posvetijo temu važnemu vprašanju vso pozornost. G. Antonioli nas prosi, naj objavimo, da pozivljene vse starejše, znane in izkušene čebelarje na debato o vprašanju prikladnega panja v našem glasilu. On je pripravljen na morebitne protivne trditve takoj odgovoriti.

M. H.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Julij 1923 je deloma poravnal, kar je junij ostal dolžan. Vsled trajno ugodnega vremena so se čebelne družine hitro popravile. Nekatere so postale šele sedaj, v začetku tega meseca zrele za prevešanje. Kdor jih je pa v prejšnjem času skrbno negoval, oziroma imel ugodno lego, napolnila so se mu medišča, kar dobesedno izjavlja postaja v Zg. Tuhinju.

Najizdatnejši je bil pravi kostanj. Dal je, kakor navadno, mnogo cvetnega prahu, pa tudi z nektarjem ni skoparil. Kjer ni bilo tega drevja, zadovoljili so se z donosom z otave.

Poročevalec iz Strug poroča, da je sredi meseca začela mediti jelka, a je vsled slabega vremena kmalu prenehala. Na Ojstrici je od 6. do 18. julija polnila medišča smreka, na kateri je pridobil opazovalni panj 14 kg.

Vredno je, da navedem poročilo iz Formina. Tu je vsled večkratnega dežja travniška detelja hitro zrastle, se bujno razcvetela in tako medila, da so čebele še med 3. in 4. uro popoldne izletavale, kakor ob rojenju. Take paše na detelji ne pomnijo ondotni čebelarji. Oni, ki imajo panje z manjšo mero, so morali odvzeti

Mesečni pregled za julij 1923.

K r a j (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	P a n j e n a t e ž i						Izletnih				Dni je bilo									
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil		naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	Izletnih	deževnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	po- rabil	dne	dne										
		mesečni tretjni dkg																			
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	250	360	240	—	—	80	770	—	100	11	+34	+12	+22-4	31	8	—	3	3	25	4
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	420	220	380	—	—	40	980	—	80	6	+34	+10	+22	30	8	—	3	1	27	7
Moste pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	730	355	305	10	70	60	1250	—	200	8	+34	+11	+22-2	31	8	—	3	6	22	25
Krtina pri Dobu (305 m)	A.-Ž.	90	135	80	70	25	10	200	—	30	14	+28	+7	+18-7	29	13	—	3	4	24	12
Zg. Tuhinj (568 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+26	+10	+20	—	9	—	—	—	14	—
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	730	1550	80	58	30	85	2187	—	310	14	+30	+9	+20	29	4	—	3	8	20	15
Javorje (700 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+28	+11	+19-6	28	8	—	3	8	20	10
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	250	70	—	20	110	130	60	—	60	8	+30	+8	+21	30	1	—	1	8	26	9
Cerknica pri Rakeku (460 m)	A.-Ž.	660	—	30	—	145	205	430	—	180	4	+29	+12	+20-1	37	5	—	2	4	25	15
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	420	270	—	90	50	230	320	—	120	1	+30	+9	+18-9	31	8	—	2	9	20	18
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	205	740	105	90	75	85	805	5	200	16	+30	+5	+17-9	29	8	—	11	10	10	15
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	—	—	130	—	30	115	—	—	65	31	+37	+9	+22	29	6	—	3	9	19	5
Rožni dol p. Semiču (376 m)	A.-Ž.	1200	560	120	430	330	80	1040	—	240	7	+33	+8	+20-5	29	8	—	2	16	13	6
Sv. Peter p. Mariboru (210 m)	svoj panj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Formin p. Moškancih (211 m)	dunajski	400	600	600	—	—	—	1600	—	—	—	+27	+9	+20-6	31	10	—	2	9	20	11
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	dunajski	400	1020	—	156	210	680	740	—	300	14	+38	+10	+22	29	7	—	2	2	27	4
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	amer.	650	1000	—	70	70	280	1230	—	230	15	+29	+9	+17-5	29	12	—	4	19	8	22
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	dunajski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+29	+9	+16-8	31	12	—	3	15	13	15
Orehova vas p. Mariboru	Gerstung	415	290	250	20	30	30	875	—	105	8	+32	+11	+24-7	31	11	—	4	12	15	22
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	165	255	250	320	40	25	265	—	110	10	+33	+12	+20-1	31	12	—	4	16	11	21
Litija (230 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	1450	—	300	7	+40	+8	+23-5	30	8	—	3	5	23	1
Polhov gradec (397 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+32	+9	+20-5	30	8	—	1	10	21	23

med, ker je bilo satje zalito in zadelano kakor pri dobri ajdovi paši.

Iz Veržeja se pa poroča o nektarju z lip. Čebele so to rastlino kakih pet dni posebno pridno obletavale. Šumenje na njih je bilo tako močno, da so še nečebelarji postajali in gledali, kje naj bi bil roj. Delavk je bilo pa več na onih lipah,

ki so imele manj cvetja nego na drugih, ki so bahaško cvetele. Čebele so namreč nabirale sladke izločke listnih uši. Listi so bili videti, kakor da bi bili z medom namazani.

Na Krtini so imeli ves mesec roje. Še izrojenci so dali roje in bilo je več vnučkov.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Kaj je boljše za okenca pri panjih ali žična mreža ali steklena šipa? Po mojem mnenju je mreža v tem oziru slaba, ker je preveč prepriha v panju. Prosim v tem oziru pojasnila. — (Več čebelarjev).

Odgovor: Kdor ima A. Ž. panje, se je prepričal, da žična mreža izvrstno služi svojemu namenu in dvomim, da bi jo kdo hotel zamenjati s stekleno šipo. O kakih slabih posledicah nismo slišali še od nobene strani. Kdor čebele prevaža, mora imeti mrežo v okencih, ali pa dvojna okenca, kakor je svoj čas priporočal nekdo, ki se tako boji, da bi se čebele ne prehladile. Ta bojazen je pa prazna, ker ima panj itako vratica, ki ga dovolj tesno zapirajo. Pozimi pa itako devamo v panje blazino, ki dovolj zapre pot morebitnemu prepihu. Kdor hoče biti pa še bolj natančen, lahko čez zimo vsako mrežico zasloni s papirjem ali tanko lepenko, zlasti spomladi, dokler je zunaj še hladno. Poletí je pa vse to odveč. Med vojno sem videl v nekem čebelnjaku več A. Ž. panjev, ki so prebili zimo brez vsake odeje in z odprtimi medišči, pa so se pozneje prav tako povoljno razvijali kakor oni v sosednem čebelnjaku,

ki so bili po vseh predpisih odeti in zavarovani.

Pa kako praktična je mreža tudi sicer brez ozira na prevažanje! Ko vratica odprem, puhnem skozi mrežo malo dima, pa že vidim med satje in včasih že brez odpiranja okenca lahko presodim, kar hočem vedeti. Ako pa moram okence odpreti, takoj lahko začnem z delom, ker sem čebele skozi mrežo pregнал z okenca in zadnjega konca satnikov. Skozi mrežo lahko naravnam satnike, ako nočejo izlepa v pravo lego. Ako imajo okenca mrežo, panjem lahko zaprem žrela kadar hočem in za dalje časa, ker dobivajo dovolj zraka skozi okenca, ako odprem vratica itd. Kar velja za A. Ž. panj, velja za dunajčana še v veliko večji meri, ker ima toplo stavbo in je preprih ozir. prehlajenje še manj mogoče. Jaz pa smatram šipe naravnost za škodljive, ker preveč neprodušno zapirajo panj. Zaraditega je vsaka najpotrebnejša ventilacija izključena in potenje panjev po zimi skoro neizogibno. Kdor hoče na vsak način tesnejše zapore nego je gola mreža, naj naredi čez mreže tanke deščice, ki jih po potrebi lahko odstrani in zopet vstavi.

M. H.

Društvene vesti.

Zapisnik.

druge redne glavne skupščine Saveza jugoslavenskih pčelarskih društvava.

Navzoči delegati: Beograd: Gjorgjević, Jovanović; Ljubljana: Bukovec, Humek, Okorn; Osjek: Ilančić, Lesić, Ljubić, Pavlin; Sarajevo: Dilber;

Vukovar: Rečaj; Zagreb: dr. Langhofer, Mayr, Tomečak.

Zastopali so: G. Horvatića — g. Tomečak, g. dr. Čajkovca — g. dr. Langhofer.

G. predsednik otvori skupščino in pozdravi navzoče.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika. — Zapisnik zadnje seje se prečita in odobri. Glede Hubam detelje se sklene, da jo Savez naroči in sicer za beogradsko društvo 2 kg dvoletne in 1 kg enoletne, za Osjek, Zagreb in Sarajevo od vsake vrste po 1 kg. Za Slovenijo določi množino Čebelarsko društvo za Slovenijo. G. Humek poroča o uspehih, ki jih je imel z deteljo g. Strgar. Uspehi so v vseh ozirih jako zadovoljivi.

2. Poročilo predsednika. — G. predsednik poroča o delu in uspehih Saveza od zadnje seje v Zagrebu. Izposlovali smo polovično vožnjo po južni in državni železnici do Sarajeva in za izlet v Dubrovnik. Denar za razstavo smo nakazali društvu v Sarajevu. Dolžnost skupščine je, da izreče Ministrstvu poljoprivrede i voda za izdatno pomoč najiskrenejšo zahvalo. Ponovno se društva opozarjajo, naj vendar že začno z delom v smislu lanskega referata g. Ljubića, v katerem se nahaja tako lep niz zlatih zrn.

3. Blagajniško poročilo. — G. blagajnik predlaga, da naj glavna skupščina določi kdaj naj se sklepajo letni računi. Na predlog g. Bukoveca se določi, da se računi sklepajo vsako leto s prvim avgustom t. j. od kongresa do kongresa. Sprejeto.

Po poročilu g. blagajnika izkazuje blagajna za tekoče poslovno leto 29.346.85 dinarjev prejemkov, izdatkov pa 28.010.05 dinarjev, saldo znaša 1.336.80 Din. Račune sta pregledala in v redu našla gg. Jovanović in Ljubić.

4. Čebelarski zakon. — Gospod predsednik poroča o delu, ki ga je imel z zakonom. Na podlagi zakonskih načrtov, kakor tudi izpreminjevalnih predlogov, ki jih je Savez prejel od društev in posameznikov, sta z g. Gjorgjevičem v smislu sklepa seje v Zagrebu ponovno predelala in uredila osnutek zakona, kateri se predloži vladi v potrjenje. Sprejeto.

5. Kongres in razstava v l. 1924. — Po daljši debati se sklene, da naj se vrši kongres, kateri mora biti skrbno pripravljen vsako leto, razstava pa samo po potrebi in zaključku glavne skupščine, kajti razstava ne sme biti samo lokalnega temveč splošnega značaja in res nekaj reprezentativnega. Da pa bo to možno doseči, naj se obvesti vse čebelarje v državi, vsaj eno leto poprej, kje in kdaj se bo razstava vršila, kajti pri vseh dosedanjih prireditvah nismo imeli dovolj prilike in časa, da se za razstavo pripravimo ter se je z delom pričelo vedno še-le v zadnjem hipu.

Sklene se, da se vrši v l. 1924 kongres in razstava v Osijeku, ker namerava ondotna kmetijska zadruga praznovati svojo 25 letnico, če bi se pa ta jubilej imel slaviti leto pozneje, se vrši savezni kongres v Beogradu, in se v tem slučaju priredi v l. 1925 kongres in razstava v Osijeku. Osiješko društvo se naproša, da nas pravočasno obvesti ali priredi kmetijska zadruga omenjeno slavlje l. 1924. ali 1925.

Ker ste pa prvi dve tretjini avgusta zaradi velike vročine za kongres in razstavo neprikladni, se sklene, da se v bodoče vrše vse Savezne prireditve početkom zadnje tretjine meseca avgusta.

6. Slučajnosti. — Vsled sklepa zadnje seje v Zagrebu se sklene, da se pošlje na Ministrstvo poljoprivrede i voda v Beogradu prošnja, naj se podpora društvom nakaže preko Saveza. Po vsestranskem prevdarku se je sklenilo zaprositi za 250.000 Din podpore.

G. Gjorgjević predlaga naj v svrhu razbremenitve Savezne blagajne povračajo posamezna društva delegatom potne izdatke. Po daljši debati se sklene, da se izplačajo stroški za potnine iz Savezne blagajne i. s. samo brzovlak III. razreda in 75 Din dnevnice.

G. Dilber predlaga naj se za bodoči kongres takoj določijo predavatelji. Sklep: Zadevo naj uredi ožji odbor, kateri pričakuje, da bodo gospodje, ki bodo naprošeni, dano nalogo tudi prevzeli.

G. predsednik se je na to zahvalil vsem gg. delegatom za njihovo vztrajnost in udeležbo in sejo zaključil.

Sarajevo, dne 11. avgusta 1923.

A. Bukovec,
predsednik.

J. Okorn,
tajnik.

Opozarjamo naše člane in delegate še enkrat na **redni občni zbor** Čebelarstva društva za Slovenijo, ki bo 8. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Marijanišču v Ljubljani. Pridite v obilnem številu!

II. kongresa jugoslovanskih čebelarjev v Sarajevu se je udeležilo okrog 200 čebe-

larjev iz vseh pokrajin naše države. Najmanj je bilo Slovencev in sicer celih pet, dočim je prišlo na kongres okoli 60 čebelarjev iz Osjeka in okolice. Razstave sta se udeležila 2 Slovenca (Janko Strgar iz Bitenja pri Boh. Bistrici in tvrdka Ambrožič iz Mojstrane). Čebelarstvo društvo za Slovenijo je poslalo na razstavo 1 prazen A. Ž. panj in nekaj orodja. Na kongres je hotel priti tudi naš prijatelj A. Žnideršič in še neki čebelar iz Ilir. Bistrice, pa so mu naše oblasti delale težave pri izdaji potnih listin, ki jih je dobil šele po tem, ko je bil kongres minul. Tudi Srbija je bila kaj slabo zastopana.

M. H.

Vesti iz podružnic.

Čebelarški shodi na štajerskem.

Dne 4. septembra ob 9. uri predpoldne v Šmarju pri Jelšah v šoli.

Dne 8. septembra ob 3. popoldne pri Kapeli, za podružnice Kapela in Sv. Jurij ob Ščavnici pri čebelnjaku g. Fr. Cobelj.

Dne 11. septembra ob 3. popoldne v Središču v posojilničnih prostorih in pri čebelnjaku g. Hrnja.

Dne 18. septembra ob 2. popoldne v Smartnu pri Slovenjgradcu v šoli.

Dne 25. septembra ob 2. popoldne v Hrastniku pri čebelnjaku nadučitelja gosпода Lebar-ja.

Jurančič.

Predavanja in tečaji.

Dne 2. septembra celodnevni tečaj na Raki pri Krškem. Začetek ob 10. dopoldne v ljudski šoli.

Dne 9. septembra celodnevni tečaj v Veštru pri Skofji Loki pri čebelnjaku gosпода Mateja Vidmar. Začetek ob 10. dopoldne.

Dne 16. septembra celodnevni tečaj v Tolstem vrhu pri Guštanju v ljudski šoli. Začetek ob 10. dopoldne.

Dne 23. septembra v Poljanah nad Skofjo Loko. Predavanje pri čebelnjaku g. Slavka Grošelja v Dobjem. Tema: Jesenska opravila. Začetek ob 1. popoldne.

Dne 30. septembra celodnevni tečaj v Medvodah. Začetek ob 9. dopoldne v ljudski šoli v Preski.

Vse podružnice, ki nameravajo prirediti v oktobru in novembru predavanje ali tečaj, prosimo, da nam to, radi objave v listu najkasneje do 10. septembra sporoče. Ne pozabite sporočiti kje (lokal) in kdaj (čas) naj se predavanje vrši.

LISTEK.

Kaj naj pišem?

G. urednik je bil tako ljubezniv, in me je o priliki nekega zborovanja v Celju obiskal na mojem domu. Sedela sva na klopi mojega skromnega čebelnjaka, pušila iz pipe njegovega »tega boljšega«, ki ga je prinesel iz Ljubljane, (v Celju namreč nimamo takega) ter kramljala seveda o čebelarstvu. Da je moj čebelnjak res skromen, dokazuje dejstvo, da sem

ga pred dvajsetimi leti postavil sam lastnoročno, ko mi je brat prinesel panj čebel, da ga spravim pod streho. Nisem pa bil mojster v takem delu, kajti niti vedel nisem tedaj kakšen naj bo ličen čebelnjak, še manj pa sem imel denarja, da bi postavil kaj boljšega. Bolezen brezdenarnosti torej pri meni ni več akutna, ampak je stara kronična bolezen, ki me bo spremljala najbrže do groba. Čebel-

njak pa me je tedaj stal petinšestdeset kron in morda nekaj vinarjev, kar pa sem že pozabil. Ko torej tako kramljam, mi je g. urednik začel na dušo pihati, da naj »spustim« kak članek v »Slovenskega čebelarja«. Obljubil sem mu po neprevidnosti, ne misleč na to, da so nam pasji dnevi pred durmi, in človek res ne more stuhfati nobene pametne. Besedo pa vendar moram držati. Torej kaj naj pišem? Recimo: Kako sem čebelaril letos. To bi že bilo nekaj, vsaj za mene. Če bode tudi za čitatelje, ne vem. Sicer pa, za pisatelja je glavna reč, da kaj piše, stvar čitateljev pa je, da berejo.

Torej: Prezimil sem 14 A.-Ž panjev. Ker pa je bil eden šibkejši, sem ga spomladu združil in sem torej začel operirati s trinajstimi družinami. Če je tudi to nesrečna številka, vendar je šlo ko »po žnorci«. Pet sem jih določil za rojenje, ker sem si hotel družine pomnožiti, osem pa za med. Prvi je rojil 8., drugi 9. in tretji 10. majnika. Četrta se je nekam obotavljala, na kar je prišel dež in ga zmotil ter je rojil štirinajst dni pozneje. Peti pa si je menda mislil, da hoče biti bolj pameten, nego njegovi tovariši, in ni hotel rojiti, pač pa je preleget, s čemer je bila dosežena vsaj izpremema matice. Od onih pa, ki ne bi smeli rojiti, je samo eden to prepoved prelomil ter rojil enkrat pozno v juniju, ko se tega nisem več nadejal. Zadelala ga je pa tudi zaslužena kazen, ker ga je pral potem skoraj štiri ure dež, prej nego mi je bilo mogoče spraviti ga. Izrojenci so mi dali še družce, ki pa sem izvzemši enega, vse vrnil. V drugi polovici majnika se je razvila krasna paša in ko me je na binkoštno nedeljo neki čebelar opozoril, da smreka med, naj takoj točim, drugače ne spravim medu iz satovja, sem drugi dan, t. j. na binkoštni ponedeljek ob sedmih zjutraj že vrtel točilo in potem ta posel opravljal z majhnimi presledki skoraj štirinajst dni. Pri rojih, ki so bili pred najlepšo pašo, se mi je nekaj mladih satov polomilo, kajti čebelam se je tako mu-

dilo, da so spodaj satovje že napolnile in zadelale, prej nego so ga zgoraj izgovile. To je bil torej vzrok polomije.

Ker se je toliko razpravljalo o vzgoji matice, sem si tudi jaz naredil panjič s tremi oddelki, da si vzgojim tri matice za rezervo. Potem, ko sem dobil še več rojev, sem nastavil sate z matičenjaki in čebelami vred, da si vzgojim zaželjene matice. V srednjem oddelku, kjer je bil najstarejši matičenjak, se mi je matica izvalila najprej in tudi kmalu oplemenila. Zalegla je kmalu vse prazne celice. Čebel je v oddelku bilo tudi veliko, ker je zalega že večinoma izlezla. Bilo je treba torej to matico uporabiti. Odstranim pri nekem roju staro matico, ki je bila predlanska, da mu pridenem ono mlado. Ko zvečer brézmatično družino, ki sem jo imel v plodišču pokadim, denem iz vzgojevalnika sat z mlado matico in čebelami vred v medišče v nadi, da se tako združijo, ker mlada matica je po mojem mnenju imela dovolj čebel, da jo v prvem momentu ščitijo. Ko drugi dan pridem pred čebelnjak in opazujem posamezna žrela, vidim, da iz panja, kateremu sem pridjal mlado matico, čebela privleče neko butaro, s katero pade na tla. Ogleдам si stvar bolj natanko in vidim, da je bila mrtva matica. Nahrulim jih v sveti jezi: »Beštije, tako mi bodete torej sedaj delale?«

Tako so se izpremenili angeleci, kakor sem svoje čebele prej imenoval, naenkrat v »beštije«. Ko panj pregledam, sem našel, da so nastavljale na jajčeca matičenjake, iz katerih so si potem tudi matice vzgojile. Med tem se je oplemenila druga rezervna matica in tudi zalegla, kar se je dalo. S to sem postopal bolj previdno. Dejal sem jo v kletko, ki sem jo dobro zamašil z vošinami, in potisnil med sate roju, kateremu sem prej staro matico odstranil. Mlade čebele so takoj kletko zasedle in matico pitale, druge pa začele zamašek griziti, da jo osvobodijo. Tretji dan je bila osvobojena, pa tudi — umorjena. Iz matičenjaka, katerega sem jim na

to pridjal, so si vzgojile mlado matico. Imel sem še eno matico v vzgojevalniku. Tudi to pridenem neki družini. Zamašil pa sem kletko najprej z navadnim zamaškom, hotel pustiti tako zatvorjeno nekaj dni, potem šele zamašiti z voščina mi, da jo čebele s časom osvobodijo. Pa čebele so si tudi tukaj znale pomagati. Vdrle so že prvi dan v kletko, kjer je bil klin nekaj pomanjkljiv, ter matico umorile. Zadnji umor me prav nič več ni razburil, imel sem še v enem panju par matičnjakov, od katerih sem mu enega pridedjal in rešen je bil. Moj vzgojevalnik bom dal v zasluženi pokoj, kamor pojdem v kratkem tudi sam, matice pa bom zamenjaval po potrebi, kakor me je naučila izkušnja. Par družin pustim rojiti, ali saj matičnike nastaviti in imam materiala dovolj. Med tem si pa še iz drujcev ali narejenih rojev naredim par rezervnih družin za slučaj, da mi nastane pozneje kakšna brezmatičnost. V nekem panju mi je matica, ki je bila majhna in že starejšega letnika, a še zelo plodovita, uhajala v medišče. Dvakrat sem jo vrnil v plodišče, tretjič pa odstranil. Pridejal sem mu na to sat z matičnjakom, ki sem ga odvezel izrojencu. Temu pa sem vrnil enaki sat s pokrito zalego od onega sedaj brezmatičnega. Torej sem kratkotalo ta dva sata zamenjal s čebelami vred, namesto, da bi matičnjak v enem izrezal in ga v drugem vcepil.

Panj, ki sem mu matico umoril, je bil tedaj na višku razvoja. Nova matica se sicer res precej dolgo ni oplemenila in je prej skoraj vsa zalega izlezla, a panj je ostal kljub temu močan, medu pa je nanosil ne samo polno medišče, ampak tudi skoraj polno plodišče, prej ko je mlada matica začela zalegati. Seveda sem ji naredil s pomočjo točila primeren prostor.

Kljub pasjim dnevom sem torej v kratkem povedal, kako sem čebelaril — do sedaj. V septembru pa bom zopet vzel

škatljo na rame in šel tja, kjer bom vedel, da hočejo umoriti po nedolžnem na tisoče in tisoče pridnih delavk. Otel jim bom življenje, in prihodnje leto mi bodo bogato povrnile. Kdor ima dobro srce, nekaj korajže, egoizma pa tako nobenemu ne manjka, naj me posnema.

Še nekaj! Ko sem ta moj duhovit članek do sem ovekovečil na dragocenem papirju in vse skupaj položil v predal pisalne mize, da se malo obleži, sem si domislil, da bi bilo dobro, čebele pripraviti že za zimo. Jesenska paša je tukaj itak malenkostna, in isto malenkost je najbolje, da si znosijo v gnezdo in ga uredijo po svoje. Preložil sem torej gnezda v medišče, kjer vobče prezimujem in izpopolnil zalogo medu s polnimi sati, katere sem prej vzel iz medišča, v kolikor je bilo potrebno. Ostalo pa mi je za moj trud tudi nekaj polnih satov, katere naj istočim. Stvar pa ni šla sedaj tako gladko, kakor bi mislil. Moji angelčki so bili sedaj enkrat hudi kakor kače in moral sem sate zelo previdno predevati, da ni prišlo do katastrofe. Kako pa spraviti čebele iz satovja brez posebnih težav. Vsako pometanje bi bilo v tem slučaju usodepolno, če bi se tudi posluževal samega sipalnika »Ideal«, ker polovica ometenih čebel bi mi gotovo sfrčala v obraz.

Zložil sem torej vse sate s čebelami vred na klop v čebelnjaku v gotovi razdalji, da se drug drugega ni dotikal, potem pa čebelnjak dobro zaprl, samo ameriško begalnico sem pustil odprto. Čebele se v polumraku na posamezno stoječih satih niso počutile nič kaj dobro in so takoj začele izletavati skozi okence iz čebelnjaka. V dveh urah so bili sati prazni.

Te moje univerzalne begalnice se bom posluževal tudi v bodoče, kadar bodo moji angelčki tako hudobni, kakor so bili to pot.

I. Kosi, Celje.

Drobiž.

Ali jedo kokoši čebele? Kokoši ne zobljejo čebel ne živih ne mrtvih, pač pa zobljejo mrtve trote. Kako neizkušeno pišče morebiti kedaj pobere kako živo čebelo, vendar sme čebelar brez skrbi pustiti kokošim, da se pasejo okoli čebelnjaka.

10. pravil za pridobivanje medu.

1. Za točenje vzemi le tiste satnike, v katerih je med zrel! Čebele so morale vsaj že pričeti s zadelavanjem.
2. Pazi na snago! Ne polagaj satnikov z medom na zemljo ali pesek!
3. Posodo, v katero hočeš spraviti med, dobro osnaži! Operi jo s toplo vodo in posuši na solncu!
4. Ko točiš med, naj teče iz točila skozi sito v posodo!
5. Skrbi, da bo posoda polna in ti ne bo treba pozneje dolivati!
6. Med, ki ga iztočiš, hrani na toplem, da se lepo vleže in ohrani lepo barvo.
7. Predno med prodaš, ga lepo posnemi, ako je že trd, ga ostrgaj.
8. Za prodajo medu napolni posode, v katerih misliš med prodati, n. pr. steklenice, doze, ali kar je že; ker med mnogo izgubi na aromi, ako se mora topiti.
9. Opozori kupeca, da pristen med čez nekaj časa vedno kandira, to je: postane trd.
10. Med lahko dolgo časa hraniš, ako ga imaš na zračnem in suhem prostoru. Ne sme pa zmrzniti.

Po »Bienen-Vateru«.

Čebela in razne barve. Iz velezanimivega predavanja vseučiliš. profesorja g. dr. Langhoferja iz Zagreba na II. kongresu jugoslovanskih čebelarjev v Sarajevu smo posneli sledeče: Čebele vodi pri njihovem poletu v naravi vonj in vid. V daljavo vodi čebelo predvsem vid in brez dvoma tudi razne barve, po katerih se razlikujejo predmeti med seboj. V bližini pa se ravna čebela po vonju. Orijevacija zunaj panja je torej v glavnem posledica dobro razvitega vida v daljavo; izpolnjuje jo pa vonj, ki navadno ne sega v večje razdalje. Po najnovejših natančno izvedenih poizkusih

so dognali, da čebela prav dobro razlikuje modre, rumene in bele barve. Rudeče, sive in zelene barve pa ne vidi, oziroma ne razlikuje. Zato barvajmo panje le z modro, rumeno in belo barvo in pa z raznimi kombinacijami teh barv.

V zadevi vrbaka poroča g. Vadnal iz Dobove pri Brežicah, da zbira naslove naročnikov, ki jim bo spomladi poslal korenine po pošti proti povračilu stroškov.

Ropanje je razvada, ki se izpremeni v najhujšo strast. Ko nanagloma preneha jesenska paša, začno čebele stikati po drugih virih in ako se le posamezni čebeli posreči priti do medu v sosednem panju ali čebelnjaku, je ogenj v strehi. Prvo in najvažnejše sredstvo za obrambo proti ropanju je torej to, da čebelam pod nobenim pogojem ne damo prilike, da bi prišle do tujih zalog. V to svrhu je pomniti posebno sledeče: Takoj ko gre paša h koncu, pripravimo vse panje močne in slabe tako na ozko, da morejo hkrati kvečjemu po dve čebeli ven in noter. Prvi teden ali 10 dni po končani paši pustimo čebele popolnoma v miru. Čebeljak naj bo zaklenjen in vse špranje zamašene, da čebele ne morejo nikjer vanj. zlasti ob lepem solčnem vremenu ne odpirajmo čebelnjaka, še manj pa panjev. Izprva bodo čebele res stikale in iskale kako bi prišle do sosedovih zalog. Ko pa vidijo, da je vse dobro zastraženo, kmalu odnehajo in se sčasoma pomirijo in privadijo na brezpašno dobo. Kdor ima čebele v paši, naj jih odpelje takoj, ko odneha ajda. S tem bo najboljše potolažil domačine čebelarje, ki splošno tožijo, kakšno škodo jim delajo roparice. Že neštetokrat je bilo povedano in vsak količkaj izkušen čebelar mora vedeti, da se roparice lotijo najprej brezmatičnih panjev, ki se malo ali nič ne branijo. Proč torej z brezmatičnimi panji predno paša odneha!

Panje iz cementa (betona) priporoča neki čebelar v »Jugoslavenski pčeli«. Nam se zdi beton skrajno neprimerna snov za panje ne samo zaradi tega, ker bi bilo tako bivališče premrzlo, ampak tudi za to, ker bi bilo pretežko. Poleg slame je les brezdvoma najboljši material za čebelna bivališča in pri tem bomo tudi ostali.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani,
Jugoslovanska knjigarna, Pred Škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-Ž. panj na 10 okvirov najnovejšega sestava: kompletan z vsemi pritiklinami (s pripravo za prevažanje 10 Din več)	300	—
Baloni, za 1 ali 2 litra s podstavkom Din 16— ozir.	24	—
Deska za pritrjevanje satnic	8	—
Garnitura za vdélavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	35	—
Kadilnik	38	—
Kapa, čebelarska, za odpirati s tkanino	68	—
” ” s tkanino (navaden)	58	—
Kolesce za vtiranje žice	—	—
Zaklopna kozica za odlaganje obljudenih satnikov	60	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 3 do 15 Din	—	—
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	5	—
Mreža žična za okenca (pocinkana) à m ²	60	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	120	—
Nož za izpodrezovanje satja	12	—
Nož za odkrivanje satja	15	—
Odvijač za vijake	3	—
Pipe čebelarske	85	—
Pitalnik za A.-Ž. panj	10	—
Posode za med, pločevinaste à 5 kg z ročajem	30	—
Iste za med, pločevinaste à 18 kg	75	—
Iste za 55 kg	200	—
Iste (leseni sodi) za 50 kg	45	—
Posoda za čiščenje medu z dvojnimi sitom	180	—
Ravnalec (priprava za uravnavanje satnikov v A.-Ž. panju	10	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z medeno vodo	8	—
Rešetka matična prirezana za A.-Ž. panj. pr. m ²	250	—
Rokavice, čebelarske	100	—
Satnice 39 × 23 cm, pr. kg	—	—
Sipalnik lesen za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Sito za čiščenje medu, leseno	20	—
Isto pločevinasto dvojno	45	—
Solčni topilnik	150	—
Spone za rokave I. vrste par	7	—
Iste II. vrste par	6	—
Stiskalnice za umetno satje	—	—
Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	12	—
Šablona jeklena in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačic)	18	—
Ščetica za ometanje čebel	10	—
Šilo za vrtnje luknjic	3	—
Točilo za med, pločevinasto za 3 okvire 27 × 41 cm,	—	—
Topilnik s svetilko in lončkom za lepljenje satnic	60	—
Topilniki za voščine	80	—
Zaboj lesen za roje	80	—
Vilice za odkrivanje satja	—	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski enostranski Din 5—, dvostranski	6	—
b) leseni (Trinkov sestav)	2	—
Znaki	5	—
Žica za pritrjevanje satnic, zavitek pr. dkg	1	50
Kovinska garnitura za A.-Ž. panj:		
a) 6 palic 40 × 8 mm (nepocinkano železo)	9	—
b) 2 nosilca za matično rešetko	5	—
c) 2 tečaja za vratica à Din 3—	6	—
d) 4 tečaji za bradi à Din 1—	4	—
e) mreža za okenca po m ²	60	—
f) zapahi za okenca p. Strgar à Din 1—	4	—
g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —50	1	—
h) kvačice iz železne žice, kilogram	28	—
i) 1 kljukica za vratica, večja	1	—
j) kos matične rešetke 33 × 25	25	—

Gospodarska zveza v Ljubljani

**prodaja specerijsko in kolo-
nialno blago, umetna
gnojila in krmila,
sir, sirovo
maslo
in
konden-
zirano mleko
ter preskrbuje
vsakovrstne polje-
delske in sadjarske stroje.**

**Velika zaloga pristnih
domačih vin po
zmernih
cenah.**